

SECTION 32.

CULTURE AND ART

Борисенко Наталія Сергіївна 

викладач кафедри мистецької освіти

Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

Суботницький Ігор Миколайович 

концертмейстер кафедри мистецької освіти

Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ АВТОРСЬКОЇ ЕСТРАДНОЇ ПІСНІ МИТЦІВ ЖИТОМИРСЬКОГО РЕГІОНУ

У другій половині ХХ століття особливої актуальності набуває феномен авторської естрадної пісні, яка стає важливим чинником формування національної музичної ідентичності, зберігаючи тісний зв'язок із народнопісенними витоками. У своїй науковій, мистецькій та педагогічній діяльності ми робимо акцент на регіональний контент. Житомирщина багата на яскравих музикантів, авторів відомих пісень, які стали дійсно народними.

Іван Сльота – видатний український композитор, диригент, педагог, народний артист України, який зробив значний внесок у розвиток української пісенної культури. Його творчість стала невід'ємною частиною національної музичної культури, а пісенна спадщина поєднує фольклорні традиції з авторською інтерпретацією. Митець створив численні пісні, які одразу здобули популярність завдяки їхній мелодійності, глибині змісту і народній виразності. Пісні Івана Сльоти відзначаються мелодійністю, ліричністю та гармонійним поєднанням слова і музики. Вони часто базуються на українському фольклорі, зокрема поліських народних мотивах. Використання ладової основи, традиційної ритміки та виразної гармонії створює ефект народності, що робить ці твори близькими та зрозумілими широкому загалу.

Тематика пісень охоплює любов до рідної землі, красу природи, патріотизм та людські почуття. Його твори відображають дух українського народу, підкреслюють важливість збереження національної культури й традицій. Вся Україна співала й досі співає його «Купавушку», «Не згорає зоря», «Ти мене замани», «Там, де ми ходили», «Стежку до воріт»,

«Батьківську хату», «Ой хотіла мене мати», «Чайку степову», «Вишив а я сину сорочку», «Бджоли», «Марієчку», «Замело, завіяло», «Говорили-балакали» [2].

Найвідомішим твором композитора є пісня «А льон цвіте», яка стала символом української пісенної лірики. Сьогодні, знамениту пісню композитора Івана Сльоти і поета Василя Юхимовича «А льон цвіте» (звучала вона, свого часу, навіть у штаб-квартирі ООН) багато людей щиро вважають народною піснею, яка до сьогодні звучить на годиннику Житомирської міської ради [3].

Творчий стиль Івана Сльоти можна охарактеризувати як поєднання глибокої народної мелодики з елементами класичної музичної традиції. Він вмів створювати мелодії, які легко запам'ятовуються і викликають емоційний відгук у слухачів. При цьому його музика не втрачала своєї глибини та виразності. Важливою рисою пісень є також лірика, яка містить чіткі й зрозумілі образи, що близькі широкому колу слухачів.

На сьогодні пісні Івана Сльоти є невід'ємною складовою української музичної культури. Його творчість продовжує надихати нові покоління композиторів і виконавців, які черпають у ньому натхнення для створення власних творів. Спадщина Сльоти живе не тільки в його піснях, а й у численних виступах, записах, інтерпретаціях, що зберігаються для майбутніх генерацій.

Феномен пісенної спадщини Івана Сльоти полягає в унікальному поєднанні фольклорної основи, глибокої ліричності та національної самобутності. Його творчість сприяє збереженню та популяризації української пісенної культури, а також формуванню патріотичної свідомості сучасного покоління. Іван Сльота залишив значний слід у музичному мистецтві України, а його пісні продовжують жити у серцях слухачів [1].

Наш легендарний земляк – музикант і композитор Костянтин Яновський, здобув популярність, будучи студентом Житомирського музичного училища ім. В. Косенка. Вже тоді, талановитого музиканта, запросили грати до відомого вокально-інструментального ансамблю «Роси». Згодом, яскравий піаніст та талановитий композитор, став музичним керівником та клавішником в легендарному гурті «Водограй», що дало йому можливість презентувати свою творчість у різних куточках нашої країни [5].

Під час навчання у Житомирському державному педагогічному інституті імені Івана Франка, Яновський зробив значущий вклад у розвиток культурного життя навчального закладу та міста. Разом з відомим українським

поетом, перекладачем, літературознавцем, композитором Володимиром Шинкаруком заснував у університеті фестиваль «Студентські струни» та Житомирський фестиваль бардівської пісні. Це дало поштовх для популяризації авторської естрадної пісні регіону та надало можливість творчій молоді реалізувати себе. По закінченні навчання, Костянтин Яновський поєднував роботу на обласному телебаченні з активним мистецьким життям, брав участь у фестивалях, серед яких «Червона рута» та «Слов'янський базар». Особливою віхою в його кар'єрі стала пісня «Свіча» на слова Володимира Шинкарука, яка принесла Костянтину всеукраїнську славу. Його «Калинові острови» на слова відомого житомирського режисера, актора, письменника й поета Володимира Савченка, стала класикою української естради і продовжує звучати до сьогодні.

Гурт «Древляни» – найдосвідченіший музичний колектив Житомира, який було створено у 1980 році при Житомирській обласній філармонії. Колектив швидко здобув популярність завдяки самобутньому репертуару, у якому поєднувалися українська пісенна традиція, ліричність і мелодійність, а також сучасні ритми того часу.. Засновником колективу став народний артист України, український співак, композитор, аранжувальник Юрій Григорович Градовський. Народився на Житомирщині, у краї, багатому на народні традиції, що згодом знайшло відображення у його творчості. Саме звідси походить і назва колективу – «Древляни», від стародавнього племені, яке проживало на цих землях. Градовський розпочав свій шлях у 1970-х роках, коли активно формувався український естрадний простір. Його цікавило поєднання народного мелосу з сучасною естрадною стилістикою, що дало змогу створити впізнаваний авторський стиль. Юрій Градовський часто виступав не лише як виконавець, а й як композитор і автор аранжувань, створюючи музику, близьку до народної, але з сучасним звучанням. Його твори відзначаються мелодійністю, природною гармонією і теплом, що відразу знаходить відгук у слухачів. Його авторські пісні «За селом», «Тернова хустина», «Весільний музикант» та багато інших вже давно стали народними [4]. Творчість Юрія Градовського та гурту «Древляни» має важливе значення для розвитку української естради. Їхня діяльність сприяла збереженню та популяризації народної пісенної спадщини, водночас розвиваючи її у нових формах. Колектив став символом Полісся, голосом його традицій, емоцій та ментальності.

Українська естрадна пісня має багату історію, в якій чимало творів стали справжніми перлинами народної культури. Авторська естрадна пісня митців

Житомирщини становить самобутній пласт української музичної культури, у якому органічно поєднуються регіональні традиції Полісся та сучасні тенденції розвитку естрадного мистецтва.

Список використаних джерел:

1. Borysenko N., Tsyuryak I. The Phenomenon of Ivan Slyota's Musical Heritage. Нові горизонти іншомовної освіти в XXI столітті : VII Всеукр. студент. наук.-практ. Інтернет-конф. 7-11 квіт. 2025 р. Житомир, 2025
2. Шинкарук В. Ф. Аз-Буки. Літературно-мистецькі студії. Житомир : Полісся, 2015. 278 с.
3. Ансамбль «Льонок URL: <https://www.pisni.org.ua/persons/1722.html>
4. Відомі музичні гурти нашого міста URL: <https://zhytomyr-trend.in.ua/uk/articles-1704-vidomi-muzychni-gurty-mista>
5. Костянтин Яновський URL: <https://zhitomir-online.com/2025/01/25/u-zhytomyri-zghaduiut-muzykanta-ta-kompozytora-kostiu-yanovskoho.html>